

Forming Ground Rules (Creating Norms)

Developed by Marylyn Wentworth.

Формиране на основни правила (създаване на норми)

Разработка на Мерилин Уенуърт

Постигането на съгласие за основните правила или норми е важно за групата, която възнамерява да работи заедно върху трудни задачи или за дълъг период от време. С времето те могат да бъдат добавяни или съкращавани. Изграждането на основни правила създава доверие, изяснява очакванията на членовете на групата един за друг и установява въпроси за ‚рефлексия‘, за да се види как групата се развива.

Времетраене

Около 30 минути

Процес

1. Помолете всеки **да напише от какво се нуждае, за да работи ефективно в група**, като предостави и пример за едно нещо, което модераторът използва, например, да се чуят всички мнения, или да спазва уговорения начален и краен час на срещата. (Това помага на хората да се концентрират върху процеса, а не толкова върху продукта.)
2. **Всеки участник да назове едно нещо от своя списък**, в кръга от участници без да се повторя, но се прави, колкото е необходимо, за да се изброят всички основни правила.
3. Ако е необходимо, **поискайте разяснения**. Възможно е да не разберете какво точно е написал колегата или да го разберете неправилно.
4. **Ако списъкът е МНОГО дълъг – повече от 10 основни правила, помолете групата да ги комбинира, за да стане списъкът по-управляем**. Понякога неуловимите разлики са от значение, за това е важно всички да са удовлетворени, че нуждите им са уважени, отколкото да имате кратък списък.
5. **Попитайте дали всички са в състояние да спазват основните правила**. Ако на някой не му харесва или не желае да се съобразява с дадено правило, то тогава то трябва да се обсъди и да се реши

дали да остане в списъка с бележка под линия за възражение, да се премахне или да се изпробва за известно време и да се обсъди повторно.

6. **Попитайте дали има основно правило, което би затруднило групата.** Ако съществува едно или повече правила, които трудно се следват, то те трябва да бъдат отличени и да им се обърне внимание. Времето ще покаже дали да се откажете от тях или да ги преработите съществено. Понякога едно правило изглежда трудно, но се оказва лесно за следване. Понякога правилото "Всеки има право да се изкаже мнението си" се оспорва с аргумента, че не всеки обича да говори пред публика, докато за други говоренето е начин да преосмислят нещата (мислят на глас) и имат нужда от място за изявя. Понякога по-ефикасно основно правило се оказва сверяването на мнението на всички, вместо всеки да се изказва.
7. **Винаги се позовавайте на основните правила, докато работите заедно.** Например, ако има доминиращо лице, е много по-лесно да се позовете на основното правило 'внимавайте колко често и колко дълго говорите', отколкото да го помолите открито да не доминира групата.
8. **Проверете основните правила по време на рефлексията след приключването на основната работа.** По време на следващата сесия трябва да им се обърне внимание на тези правила, които не са били добре спазвани. Важно е основните правила да се спазват и тяхното прецизиране, добавяне или премахване би допринесло за това, тъй като това спомага за гладкото протичане на работата на групата и благоприятства за повече доверие.